

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Tereza **NOVÁKOVÁ**

Název práce: **Rekonciliační procesy v polsko-německých vztazích po roce 1945.**

Případová studie: vztahy SRN a Polska v době první vlády PiS (2005-2007). Praha, 2019.

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se na příkladu polsko-německých vztahů po roce 1945 zabývá tzv. rekonciliačními procesy, tj. procesy historického narovnání a smíření mezi (v tomto případě dvěma) aktéry mezinárodních vztahů. Výzkum rekonciliačních procesů se v poslední době orientuje jednak na východiska původně spíše teologická (např. tzv. teologie kříže a její implikace do teologie smíření), zejména v pracích štrasburského systematického teologa Karstena Lemkühlera k francouzsko-německému smíření či jenského systematického teologa Martina Leinera, který zároveň vede již etablovaný Jena Center for Reconciliation Studies (JCRS), jednak na přístupy úspěšně zakotvené ve starším interdisciplinárním oboru tzv. mírových studií (Friedensforschung) či v oboru mezinárodních vztahů a politologie/historie (zde zejména Lily Gardner Feldman, *Germany's Foreign Policy of Reconciliation*, Lanham/London 2012), přičemž mezi těmito přístupy probíhá živý dialog a navzájem se nevyklučují. Autorka využívá zejména konceptu Lily Gardner Feldman, který byl v minulosti aplikován i na německo-francouzské, německo-izraelské či německo-české/československé vztahy, jehož model spočívá na čtyřech principech: vyrovnání se s minulostí, vytvoření relevantních institucí, iniciativě politických lídrů a celkově příznivém mezinárodním prostředí. Časově je práce vymezena léty 1949-2007, přičemž ve starším období (do r. 1990) zohledňuje, byť pochopitelně asymetricky, bifokální perspektivu vztahů západo-a východoněmeckých k polskému protějšku. Předmětem výzkumu je jednak analýza jednotlivých fází procesu rekonciliace mezi Polskem a Německem (resp. po r. 1990 oběma německými státy), jednak předpokládaný zátěžový *test case* v období první vlády PiS – jeho příčiny, témata a zhodnocení ve světle otázky, zda předtím dlouhodobě stabilizované polsko-německé vztahy v zatěžkávací zkoušce let 2005-2007 obstály. Zde je pak v závěru obsažena i otázka (s náznakem značně nejisté odpovědi), zda vytvořené instituce a mechanismy rekonciliace mohou odolat i druhé vládě PiS, jež je delší a dle očekávání s sebou rovněž přináší citelné zhoršení polsko-německých vztahů s explicitními rekriminacemi minulostních traumat (srov. zejména opět a s větší razancí vznášené polské požadavky reparačního charakteru vůči Německu).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka se rozhodla zpracovat poměrně náročné téma, které vyžaduje dobrou orientaci v poválečné německé i polské zahraniční politice, ve složitě se vyvíjejících bilaterálních vztazích a schopnost adekvátně aplikovat obecný teoretický model na konkrétní historickou materii polsko-německých vztahů. Práce má logickou strukturu, odvozenou mj. od všeobecně přijímané periodizace historie střední Evropy a vzájemných vztahů, a je založena na dostatečně reprezentativním a vhodně zvoleném korpusu literatury (ovšem s méně reprezentativním zastoupením pramenů, resp. pramenných edic).

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je napsána bohatým a kultivovaným, přesto však čtivým a srozumitelným jazykem. Poznámkový aparát je v rámci zvoleného citačního kodexu zpracován pečlivě a jednoznačně, podobně i další formální náležitosti kvalifikační práce splňují požadovaná kritéria.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Předložená práce představuje solidní a metodologicky dobře ukotvený přehled dané problematiky, v připojené *case study* pak autorka dospívá k přesnějšímu a diferencovanému obrazu období první vlády PiSu (2005-2007), kdy se sice polsko-německé vztahy opravdu dostaly do 'bodů mrazu', tento vývoj však nezasáhl do všech oblastí rekondičního procesu – jak přesvědčivě dokazuje rozбором čtyř kategorií (viz výše), ve kterých dle zvoleného modelu tento proces i tehdy probíhal a rozhodně se zcela nezastavil. Za určitý (nikoliv však zásadní) nedostatek považuji skutečnost, že autorka věnovala menší pozornost autentickým pramenům a disponibilním pramenným edicím (polským, německým, zejména k tzv. Ostpolitik) a i u interpretace smluvních dokumentů či důležitých politických prohlášení se většinou spokojila se způsobem, jak byly prezentovány v sekundární literatuře. Tento deficit však nemá bezprostřední negativní vliv na naplnění cíle práce.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Komunikace autorky s vedoucím práce byla pravidelná, první verze jednotlivých kapitol byly konzultovány v časovém předstihu, připomínky byly zpětně zapracovány. Určitý posun od původního projektu (větší zobecnění tématu práce a jeho demonstrace na případové studii pro léta 2005-2007) byl včas a přesvědčivě zdůvodněn.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Navrhuji, aby 1) autorka během obhajoby stručně představila katalog hlavních problémů v bilaterálních vztazích PR-SRN na prahu 21. století a způsob jejich řešení v perspektivě dvacetiletí 2000-2019, speciálně pak během první vlády PiS v letech 2005-2007. Speciálně by se pak mohla věnovat 2) rozporům v energetické politice (Nord Stream I,

II) či 3) otázce reparačních nároků/požadavků, které byly opakovaně z polské strany vůči současné SRN vzneseny.

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Diplomovou práci Terezy Novákové doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci stupněm **B – výborně (excellent)**.

V Düsseldorfu, 21. ledna 2019

Podpis: